

Inkluzija, reforma, fotokopiranje

Da je finški obrazovni sistem jedan od najefikasnijih i najboljih na svetu, čitaoci "Vremena" imali su priliku da se uvere u jednom od prošlih brojeva "Obrazovanja za XXI vek". Srpsko Ministarstvo prosvete i nauke, odnosno Dils projekat za pružanje unapređenih usluga na lokalnim nivou, koriste konsultantske usluge i savete iz finškog sistema, zahvaljujući Raisi Venalainen, finskom stručnjaku za pitanja inkluzije u obrazovanju. U ovom broju donosimo intervju s njom, o finskom obrazovnom sistemu, primenljivosti tog modela na domaće školstvo i o tome šta sve inkluzija podrazumeva.

Dok primena programa inkluzije u Srbiji uglavnom uspešno funkcioniše, gimnazijalci i učenici oglednih profila u srednjim školama ove godine neće učiti po obećanim, reformisanim programima, zbog zastoja na relaciji Ministarstvo prosvete – Nacionalni prosvetni savet – Zavod za unapređenje obrazovanja i vaspitanja.

Studenti, od ove godine, imaju zadatak kako da balansiraju između zabrane fotokopiranja celih udžbenika i insistiranja profesora na kupovini novih. U teoriji, loša procena mogla bi ih odvesti čak i u zatvor.

Intervju: Raisa Venalainen,
savetnica na projektu “Pružanje unapređenih usluga
na lokalnim nivou – DILS” Ministarstva prosvete i nauke

Inkluzija nije “one man show”

“Veoma često čujem izjavu da nastavnici više vremena provode sa učenicima sa smetnjama u razvoju i invaliditetom nego sa većinom učenika. Želim da istaknem da u takvim slučajevima drugi učenici provode više vremena učeći i radeći zadatke i da nauče više nego da je nastavnik proveo ceo čas predavajući”

Do pre nekoliko godina je malo ko u Srbiji, osim onih koji su iz lične ili profesionalne zainteresovanosti bili usmereni na tu oblast, znao šta znači inkluzivno obrazovanje. Prema nekim procenama (OECD – 2006), u našoj zemlji postoji 10 odsto dece sa posebnim potrebama i mnoga nisu (bila) obuhvaćena obrazovnim sistemom. U istraživačkom projektu “Oslonci i barijere za inkluzivno obrazovanje u Srbiji”, rađenom 2006, izneta je procena da je u tom trenutku procenat romske dece koja ne idu u škole iznosio oko 80 odsto.

Koncept inkluzije koji podrazumeva “školu za sve” zasniva se na poštovanju prava na obrazovanje svakog deteta shodno njegovim mogućnostima. Iako je, na početku, bilo dosta sumnji oko njegove primene u ovdašnjim učionicama, obrazovni sistemi u inostranstvu pokazuju da takav koncept nimalo ne umanjuje stepen naučenog gradiva celog razreda. Takođe, razvija se socijalna inteligencija, a trebalo bi i da olakša uklapanje u društvo

marginalizovanih slojeva ili dece sa posebnim potrebama.

Pod inkluzijom se obično podrazumeva uključivanje dece sa posebnim potrebama. Međutim, ona obuhvata i sve one koji zbog svog društvenog položaja, marginalizovanog iz različitih razloga, nisu uključena u sistem obrazovanja. Drugi problem je kada jesu uključena u obrazovni sistem, ali im nije pružena dovoljna podrška.

Jasno je da je reč o procesu koji se ne može “srediti” preko noći, kao i da inkluzija traži angažovanje škola, nastavnika, Ministarstva, organizacija, psihološkog i pedagoškog kadra i svakako roditelja. Nastavnici su zabrinuti jer im se čini da je previše toga na njima, roditelji su zabrinuti jer ne znaju kako će njihova deca biti prihvaćena.

U poslednje dve godine, zvanična statistika pokazuje da je povećan upis u škole romske dece, kao i dece sa smetnjama u razvoju. Zaposleni u obrazovanju prolaze kroz obuku. No,

još smo na početku, a verovatno će problemi tek iskrsavati.

Raisa Venalainen je stručnjak za ovu oblast i savetnica je na projektu “Pružanje unapređenih usluga na lokalnom nivou – DILS” Ministarstva prosvete i nauke. Ona dolazi iz Finske, zemlje u kojoj obrazovni sistem može da posluži kao uzor ostalima.

“VREME”: Kako biste ocenili sprovođenje inkluzije u Srbiji do sada? Šta vidite kao aspekt koji nam dobro ide, a na čemu još treba raditi?

RAISA VENALAINEN: Zakon o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja stavlja jak naglasak na inkluzivno obrazovanje, tj. na kvalitetno i obrazovanje dostupno za sve. U tom smislu, obrazovanje i vaspitanje usmereno je na dete i učenika kroz raznovrsne oblike nastave, učenja i ocenjivanja kojima se izlazi u susret različitim potrebama učenika, razvija motivacija za učenje i podiže kvalitet postignuća. Da bi se sprovelo obrazovanje o kome

govorimo, Zakon je propisao jednake mogućnosti na svim nivoima i vrstama obrazovanja i vaspitanja, a u skladu s potrebama i interesovanjima dece, učenika i odraslih, bez prepreka za promene, nastavljanje i upotpunjavanje obrazovanja, kao i obrazovanje tokom celog života. Sada, u okviru toga, predviđeni su individualni obrazovni planovi i pedagoški asistenti i promenjen je kurikulum. Takođe, postoji dosta primera dobre prakse.

Šta je potrebno da bi inkluzivno obrazovanje “zaživelo” u praksi?

U Srbiji je inkluzivno obrazovanje sprovedeno u praksi, ali je potrebno dosta dodatnog zalaganja, pogotovo kada je reč o školama. Druga važna stvar jeste da nastavnici nastave da se “naoružavaju” potrebnim pedagoškim veštinama, usavršavajući se. Ovdje želim da istaknem da specijalna pedagogija ili metodologija za inkluzivne učionice ne postoji. Nastavnici moraju da imaju dovoljno znanja, razumevanja i iskustva u pedagogiji i metodologiji generalno, kao i u sprovođenju školskih programa, da bi mogli da uvedu potrebne promene u učionici. Dakle, jedna od oblasti na koje zaista treba obratiti pažnju je pružanje odgovarajuće profesionalne podrške nastavnicima putem organizovanja dodatnih obuka.

Istina je da postoji određeni otpor prema inkluziji u školama i zajednici. Inkluzija ne može biti *one man show*, već školsko rukovodstvo treba da daje ideje i podršku na svim nivoima za planiranje, kao i za pregrupisavanje razreda. Postojeći resursi, kao što su psihološki i pedagoški, trebalo bi da budu uključeni nego što su sada, ne bi li se inkluzija efikasnije sprovodila.

Najveći izazov leži na nastavnicima. Po vašem mišljenju, koliko brzo oni mogu da se prilagode novoj situaciji, jer imati u razredu dete kome treba posebna pažnja zahteva velikom posvećenost.

Zaposleni u školi treba da pokažu spremnost da pruže podršku, ne samo detetu, nego i roditelju u njegovoj ulozi kod kuće, u radu sa detetom. Potrebno je da zaposleni uspostave otvorenu, dobronamernu, svrsishodnu i profesionalnu saradnju sa roditeljima učenika, da prepoznaju mogućnosti porodice za podršku detetu, razgovaraju sa roditeljima, tako da oni sami iskažu na koji način bi mogli da pomognu detetu i koje aktivnosti žele da preuzmu.

Setimo se da u svakoj profesiji, profesionalci moraju da menjaju i prilagođavaju svoj posao onda kada se menjaju situacija i zahtevi.

▣ “Istina je da postoji određeni otpor prema inkluziji u školama i zajednici. Školsko rukovodstvo treba da daje ideje i podršku na svim nivoima za planiranje, kao i za pregrupisavanje razreda” – Raisa Venalainen

Ovo se odnosi i na nastavnike, direktore i drugo osoblje. Nastavnička profesija nije rigidan sistem koji može da bude primenljiv na isti način iz dekade u dekadu. Mi, kao nastavnici, moramo da odgovorimo na promene tako što ćemo stalno da se usavršavamo, kako bismo se što bolje prilagodili novim izazovima.

Koliko je važno obrazovanje nastavnika? Rekli ste da ne postoji specijalna pedagogija ili metodologija, ali treba li neki aspekt rada sa decom sa smetnjama u razvoju i invaliditetom da bude organizovan i kao poseban predmet na fakultetu? I da li svaki nastavnik ima obavezu da završi, makar, trening kako bi radio sa ovom decom?

Stručni razvojni programi treba da budu napravljeni tako da obezbeđuju nastavnicima i ostalim zaposlenima u obrazovanju neophodne veštine, znanja, da im pomognu da promene stav i razviju motivaciju. Ovi programi bi trebalo da obuču nastavnike za susret sa novim izazovima i promenama.

Inkluzivno obrazovanje nije predmet ili

tema sama za sebe, ali bi ona trebalo da bude sastavni deo nastavničkog obrazovanja, pedagoškog kursa. Nastavnici bi trebalo da imaju osnovne veštine za prilagođavanje svojih metoda, sadržaja, materijala, zadataka. Treba pričati o primerima dobre prakse, ali i pripremati i distribuirati priručnike i vodiče za nastavnike.

Da li je, u okviru inkluzivnog programa u Finskoj, neophodno da svaki učenik sa dodatnom obrazovnom potrebom ima svog asistenta – učitelja koji će mu pomagati?

Ne, nemaju sva deca sa dodatnom obrazovnom potrebom ili individualnim obrazovnim planom ličnog asistenta. Prema Zakonu o obrazovanju, škola mora da obezbedi dodatnu podršku. Tu postoje dva načina. Prvo, škola može imati “školskog asistenta”, koji onda ide iz razreda u razred i pruža pomoć svoj deci kojoj je to potrebno. Drugo, dete može imati ličnog asistenta, ali postoje vrlo jasni i precizni kriterijumi koje dete može ostvariti pravo na to. Ako škola nije u stanju da obezbedi svu

potrebnu podršku, službe za podršku mogu da “uskoče” tako što će zaposliti asistenta. To je u Finskoj rešeno na osnovu Zakona o invaliditetu.

Koja je preporuka, odnosno šta možemo primeniti iz finskog iskustva?

Želim da naglasim da u Finskoj imamo veoma dobar sistem rane podrške, što znači da se sva nastava, vanredno specijalno obrazovanje, dopunska nastava i sve učeničke službe za socijalnu pomoć, sve se koristi na najbolji mogući način od prvog trenutka kada je primećena potreba za dodatnom podrškom. Podrška je planirana i ostvaruje se putem saradnje profesionalaca iz različitih oblasti i uvek u saradnji sa roditeljima. Kada je potrebno, učenik, roditelji i stručnjaci zajedno prave plan učenja. Verujemo da je rano delovanje i angažovanje svih učesnika jedan od razloga dobrih rezultata u učenju.

Druga važna podrška je podrška specijalizovanih nastavnika. U većini škola postoji specijalizovani nastavnik koji omogućava vanrednu podršku pojedincima ili malim grupama đaka. Nastavnik ima važnu ulogu, jer osigurava dostizanje obrazovnih ciljeva koji su postavljeni pred učenika.

Treći faktor jeste naš fleksibilni program. U Finskoj imamo nacionalni program koji definiše osnovne obrazovne ciljeve i sadržaj. Škole imaju dosta autonomije u odlučivanju kako će dostići te ciljeve. Ovo planiranje uključuje i planiranje programa za đake sa smetnjama u razvoju i invaliditetom.

Kada smo nedavno razgovarali sa profesorom helsinškog univerziteta Patrikom Sceninom, on nam je kazao da put do današnje inkluzije u Finskoj nije bio jednostavan i bez teškoća. Koje su bile prepreke i do kojih ste rešenja dolazili u praksi?

Finska je, kao i svaka druga zemlja, prošla dugačak put u razvoju svog obrazovnog sistema. Naša “kratka istorija inkluzije” uključuje nekoliko faza. Šezdesetih godina je obrazovanje za decu sa smetnjama u razvoju i invaliditetom karakterisano kao rehabilitacija. Sedamdesetih su uvedeni delimično specijalno obrazovanje i integracija. Zatim je, u sledećoj deceniji, donesen novi Zakon koji je uveo i bitne promene. Prema tom Zakonu, lokalnim samoupravama je bilo dozvoljeno da kategorizuju “svoja” specijalna odeljenja onako kako one to žele. No, i dalje su opstali mnogi stari nazivi zasnovani na medicinskim terminima.

To nije odmah bila prava promena sa

► “U Finskoj, kada je potrebno, učenik, roditelji i stručnjaci zajedno prave plan učenja. Verujemo da je rano delovanje i angažovanje svih učesnika jedan od razloga dobrih rezultata u učenju”

kategorizacije na prestanak kategorizacije. Te čvrste kategorizacije dolazile su i od strane države, kroz finansiranje. Podrška države pojedincu zavisila je od “stepena njegovog invaliditeta”. Dalje, mnoge lokalne samouprave počele su da razvijaju nove specijalne kategorije, grupe za obrazovanje. Takođe, u obuci za specijalizovane nastavnike nastavilo se s korišćenjem terminologije poput “specijalizovani nastavnik za neprilagođene” ili “prilagođeno obrazovanje”.

Kako je to uticalo na one kojima su i bile namenjene promene?

Jedna od posledica je bila iznenadna pojava novih kategorija “posebnih potreba”. “Popularnost” tih kategorija počela je ubrzano da se menja. Na primer, broj učenika sa disfazijom porastao je od 10 na 20 odsto za samo šest godina.

I kako to izgleda danas? Šta smatrate važnom prekretnicom?

Prava inkluzija, kao što vidite, nije previše star fenomen u Finskoj. Na primer, tek od 2000. godine obrazovanje za nastavnike može da ima snažan akcenat na inkluzivnom obrazovanju. Sada studenti mogu da završe paralelne studije – za nastavnika u inkluzivnom

razredu i posebnog nastavnika za podršku.

Jedna od glavnih stvari za promovisanje inkluzije na školskom nivou jeste naš novi finansijski sistem. On je promenio model od individualno-zasnovanog finansiranja specijalnog obrazovanja u rešenje koje

je više bazirano na školama. Sada, škole dobijaju određenu sumu novca na osnovu broja učenika i dodatnih potreba, kako bi mogle da planiraju na koji način će obezbediti potrebnu podršku. Verujemo da je razvoj inkluzije nastao i kao slučajna posledica ove birokratske finansijske reforme.

Ljudi izražavaju sumnju u to da u jednom razredu učenik sa smetnjama u razvoju i invaliditetom, i najtalentovaniji i onaj sa “prosečnim” sposobnostima mogu da dobiju šta im treba i da razviju svoja interesovanja. Koji je mehanizam da svaki učenik dobije ono što mu je potrebno, a da pritom svi budu uključeni?

Veoma često čujem izjavu da nastavnici više vremena provode sa učenicima sa smetnjama u razvoju i invaliditetom nego sa većinom učenika. Smatram da nije tako. Želim da istaknem da u takvim slučajevima drugi učenici provode više vremena učeći i radeći zadatke i da nauče više nego da je nastavnik proveo ceo čas predavajući. Svakako, to znači da čas mora biti dobro isplaniran kako bi svima bilo zanimljivo i kako bi svi maksimalno razvili svoje potencijale i da ceo razred ima neki zadatak. ◀

Jelena Jorgačević

Ko uči, profitira

Za nepoštovanje odredbe Zakona o autorskim pravima, kojom se zabranjuje fotokopiranje celih knjiga, predviđena je zatvorska kazna u trajanju od tri do pet godina. Dakle, studenti, a oni su prvi koji će se naći na udaru ovog zakona jer su najredovnija klijentela fotokopirnica, u slučaju da kao brucoši budu uhvaćeni na delu, teorijski, mogli bi apsolvantske dane dočekaju – u zatvoru

IZMENOM I DOPUNOM Zakona o autorskim pravima zabranjeno je kopirati cele knjige, osim ako je reč o delima čiji su primerci rasprodati najmanje dve godine. Do sada je Zakon o autorskom i srodnim pravima predviđao mogućnost da fizička lica umnožavaju cele knjige bez naknade autoru, ali samo u lične, nekomercijalne svrhe. Bez naknade autoru, “za nekomercijalne svrhe nastave” mogu se fotokopirati odlomci pojedinačnih autorskih dela, dozvoljeni su i “javno izvođenje ili predstavljanje objavljenih dela u obliku neposrednog poučavanja na nastavi”, kao i “javno izvođenje ili predstavljanje objavljenih dela na školskim priredbama”, ali samo ako izvođači ne dobijaju novac za učešće u školskoj predstavi. Jedna od novina je i zabrana “umnožavanja notnog zapisa muzike, osim ručnim prepisivanjem”.

Za nepoštovanje ove odredbe Zakona predviđena je zatvorska kazna u trajanju od tri do pet godina. Dakle, studenti, a oni su prvi koji će se naći na udaru ovog zakona jer su najredovnija klijentela fotokopirnica, u slučaju da kao brucoši budu uhvaćeni na delu, lako bi mogli da apsolvantske dane dočekaju – u zatvoru.

Kako je za nekoliko beogradskih medija izjavio Vladimir Marić, pomoćnik direktora Zavoda za intelektualnu svojinu, našim pravosuđem je utvrđeno da kada student za potrebe učenja i polaganja ispita na fakultetu umnoži autorsko delo, reč je o komercijalnoj potrebi, jer on time ulaže u svoje obrazovanje, posao i platu. Po istoj logici, eventualno kopiranje priručnika *Kako se udati za milionera* (autorke Ksenija Sobčak, Oksana Robski, Moskva 2010) trebalo bi da bude komercijalna svrha, u slučaju da saveti iz knjige zaista deluju. Međutim, pošto ove knjige nema na našem tržištu, po svemu sudeći, njeno fotokopiranje ne podleže odredbama novog zakona.

“Autorsko pravo je pravo privatnog karaktera i štiti se na privatni zahtev. Onog trenutka kada autor sazna za neovlašćeno

CENA KNJIGE – TRI GODINE ZATVORA: Fotokopiranje na delu

Foto: A. Andić

umnožavanje svog dela, preduzeće pravne radnje u cilju zaštite svog prava. Oni koji se profesionalno bave pružanjem usluga fotokopiranja treba da znaju da je kopiranje čitavih knjiga ovim zakonom zabranjeno”, kaže Marić. “To je učinjeno zbog visoke cene pisanja i štampanja notnog materijala legalnim putem. Polazi se od pretpostavke da bi kopiranje takvih materijala, notnih svezaka i drugih raznih partitura u fotokopirnicama ozbiljno narušavalo legitimne interese autora i izdavača”, naveo je Marić u izjavi za “Politiku”. Upitan da li će zabrana fotokopiranja

udžbenika koji su u prodaji povući za sobom i obavezu uređivanja visine cene udžbenika kako bi bili dostupni svim studentima, Marić je rekao da ova odredba sprečava neovlašćeno kopiranje knjiga i nema nikakve suštinske veze sa njihovom tržišnom vrednošću. A upravo su cene, prema rečima studenata, jedan od glavnih razloga što se mnogi od njih odlučuju za iskopirani primerak. U proseku, udžbenici koštaju od 500 do 3000 dinara, a za većinu onih “običnih”, bez posebne opreme, treba izdvojiti između 500 i 1000 dinara.

J. G.

Srednje škole

Reforma je dugo trajala

Učenici prvog razreda srednjih škola učiće po starom, iako su im obećavani reformisani nastavni programi. Đaci drugog, trećeg i četvrtog razreda devet oglednih profila takođe su godinu započeli "nereformisanim" časovima, ali će kasnije dobiti nove programe

NAJAVLJENA REFORMA NASTAVNIH programa za ogledne profile srednjih stručnih škola i gimnazija nije počela ove godine, zbog problema na relaciji Ministarstvo prosvete – Zavod za unapređenje obrazovanja – Nacionalni prosvetni savet. Dok su programi za ogledne profile vraćeni na doradu još pre mesec dana, o inoviranim programima za gimnazije, Nacionalni prosvetni savet ponovo raspravlja u trenutku pisanja ovog teksta (utorak, 27. septembar).

Učenici prvog razreda srednjih škola učiće

po starom, iako su im obećavani reformisani nastavni programi. Đaci drugog, trećeg i četvrtog razreda devet oglednih profila takođe će godinu početi "nereformisanim" časovima, ali će kasnije dobiti nove programe.

Predloženi programi za ogledne profile nisu usvojeni na sednici Nacionalnog prosvetnog saveta 30. avgusta, između ostalog jer su puni grešaka, a neki nisu ni dovoljno inovirani. Na časovima matematike i dalje treba da se koriste algoritamske tablice, ali ne i digitron. Za prehrambenog tehničara, recimo, predloženo

je 417 časova matematike godišnje, a za veterinarskog tehničara 256. Auto-električari i pekari imaju isti broj časova matematike.

Nacionalni prosvetni savet početkom jula odbio je da razmatra inovirane programe za gimnazije, uz obrazloženje da programe ne treba menjati na brzinu, a ovaj predlog ponovo je na dnevnom redu naredne sednice NPS-a 27. septembra. Kako je za dnevni list "Danas" objasnila Desanka Radunović, predsednica NPS-a, razlog za to je pismeni zahtev Ministarstva prosvete i nauke da se Savet izjasni

o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja iz 2009. godine. Radunovićeva je dodala i da su kod svih predmeta izvršene intervencije u načinu ostvarivanja programa, da bi se nastavnicima sugerisao savremeniji pristup nastavi.

Predložene promene nisu ni velike ni radikalne. Broj časova i udžbenici ostaju isti, u programima za matematiku ništa nije menjano, a velike promene pretrpeli su jedino programi za strane jezike i informatiku, jer su na ovim predmetima urađene velike promene u osnovnoj školi, a ta deca su sada pošla u srednju školu. Već u oktobru pred članovima NPS-a naći će se i predlog inoviranih programa za srednje stručne i umetničke škole. O njima bi trebalo da se izjasni i Savet za stručno obrazovanje i obrazovanje odraslih, s obzirom na to da je Zavod za unapređivanje obrazovanja i vaspitanja uradio predloge inoviranih programa i za opšteobrazovne i za stručne, odnosno umetničke predmete. Reč je o 221 obrazovnom profilu iz 15 područja rada, koji nisu u ogledu.

Od 21. do 24. septembra, u gimnazijama širom Srbije trajala je stručna rasprava o predlogu inoviranih programa za gimnazije. Profesori su imali priliku da kažu svoje mišljenje o predloženim promenama do subote 24. septembra, kada je na sednici Konferencije gimnazija Srbije formulisan dokument koji je upućen Nacionalnom prosvetnom savetu. U njemu je Konferencija gimnazija izrazila neslaganje sa predlogom promena gimnazijskih programa.

Predlog inoviranih programa za gimnazije razmatrala je i Zajednica gimnazija Srbije. Prema rečima predsednika Zajednice i njenog predstavnika u NPS-u Radivoja Stojkovića, u izjavi za "Danas", postoji saglasnost da je nužno usvojiti nove programe za strane jezike, jer je reč o devetoj, odnosno petoj godini učenja. Na pitanje da li će podržati izmene u programima ostalih predmeta, Stojković je odgovorio da će videti "šta će o tome reći struka".

U subotu 24. septembra u Prvoj beogradskoj gimnaziji održana je četvrta Konferencija gimnazija Srbije. Posle detaljne diskusije o predloženim izmenama programa za gimnaziju zaključeno je da se KGS ne slaže sa predloženim inoviranim programom i da je "on samo prividna prepravka dosadašnjeg nastavnog plana i programa, a mi tražimo suštinske promene koje će omogućiti pravu reformu, kao i učeske gimnazijskih profesora u toj reformi".

Konferencija gimnazija Srbije smatra da Ministarstvo prosvete prvo treba da usvoji

strategiju obrazovanja Srbije, pa na osnovu nje i standarde postignuća učenika gimnazija, koji bi bili osnova za izradu reformisanih planova, kao i da je za reformu prvo potrebno obezbediti sredstva, pa je onda sprovesti. Osim toga, KGS predlaže da se na osnovu prethodno usvojenih standarda postignuća i stavova fakulteta uvede eksterna matura koja bi omogućavala direktan upis na fakultete, da se u skladu sa standardima postignuća, lokalnoj samoupravi, školama i nastavnicima omogući veća autonomija u planiranju i izvođenju nastave, da predstavnici KGS-a (Miodrag Sokić, Milica Milenović i Nadica Pokrajac) prisustvuju sednici Nacionalno prosvetnog saveta u utorak 27. 9. 2011. godine, da članovi KGS-a budu uvršćeni u komisije Nacionalnog prosvetnog saveta i Zavoda za unapređenje obrazovanja i vaspitanja i da se u školama organizuju javne rasprave o bilo kom budućem predlogu reforme gimnazije.

Na sednici KGS-a razmatrani su predloženi nastavni planovi po nastavnim predmetima, pa je na tu temu Konferencija gimnazija Nacionalnom prosvetnom savetu uputila još nekoliko zapažanja.

Po mišljenju KGS-a u postupku izmena nastavnih planova trebalo bi posebno razmotriti i stvarno stanje kako bi se sistemski otkloniti negativni trendovi u funkcionalnom znanju i veštinama učenika koji su sve brojniji. "Kao primere navodimo samo nekoliko: izražavanje, poznavanje i korišćenje osnovnog pisma, koji sve više nastaju kao posledica potpuno pogrešnog pristupa u korišćenju savremenih tehnologija a posebno društvenih mreža; smatramo da postoji realna potreba da u gimnazijskom obrazovanju treba odvojiti srpski jezik od književnosti, preciznije – posebno treba proučavati pravopis, istoriju jezika, fonetiku, morfologiju i sintaksu, a posebno obrađivati književna dela najznačajnijih pisaca; problemi u oblasti IT-a su sve veći jer ne postoje prava sistemski rešenja i standardi, informatička pismenost društva je na veoma niskom nivou u odnosu na sve ostale zemlje u okruženju, što kao direktnu posledicu ima niz negativnih trendova u mnogim drugim oblastima; potrebno je težiti većoj zastupljenosti kabinetske nastave, pre svega u nastavnim predmetima prirodnih nauka, ali i stranih jezika; nastavnicima treba omogućiti znatno veći stepen slobode u kreiranju nastavnih planova i tako bi učenici bili zainteresovaniji za ove predmete."

J. G.

o ovom predlogu. "Drugi razlog je što smo dobili predloge inoviranih programa i za srednje stručne škole, tako da jedan od argumenata koji se čuo u prilog tome da ne diskutujemo samo o inovacijama za gimnazije, više ne stoji. To, međutim, ne znači da moramo da usvojimo predlog u celini. Možemo da ga usvojimo delimično ili da ga sasvim odbacimo", izjavila je Desanka Radunović.

Osnovne izmene u predlogu inoviranih programa za gimnazije odnose se na ciljeve i zadatke programa, koji su usklađeni sa Zakonom

IT u prosveti

PRIVREDNA KOMORA SRBIJE je u saradnju sa Društvom za informatiku Srbije i Pokretom za elektronsku privatnost organizovala okrugli sto na temu "Implementacija informacionih tehnologija u prosveti". U uvodnom izlaganju je konstatovano da je slab nastavni program i da se očigledno ne shvata važnost IT-a u školovanju, već da je sve prepušteno improvizaciji. Primena IT-a u školama je daleko ispod potreba – po završenoj školi učenici ostaju neobrazovani u primeni informacionih tehnologija. Istaknuto je da treba ulagati u znanje, pre svega u osnovnoj školi. Tome je već doprineo projekat "Digitalna škola", koji je digitalizovao 95 odsto osnovnih škola. Deca će u praksi naučiti da računar nije samo igračka, već da se može koristiti i za posao. Podvučeno je da su zloupotreba računara i zlostavljanje dece i dalje prisutni, a da informatičko obrazovanje povećava bezbednost dece! Primećeno je da je potrebno prvo obučiti profesore, jer predmetni nastavnik treba bolje poznavati materiju od učenika, što nije uvek slučaj. S druge strane, preterano šarenilo udžbenika smanjuje pažnju učenika, a opet, đaci traže još šarenije knjige – da iz knjiga, kao u slikovnicama, iskaču razne stvari – inače gube pažnju tokom nastave. Deca internet i dalje prevashodno vezuju za Fejsbuk. Ne znaju da može poslužiti za učenje i izražavanje kreativnosti. Potrebno je da profesori ulože dodatan napor i motivišu đake da ispravno koriste računar. Napomenuto je da postoji potreba za obrazovanjem dece sa smetnjama u razvoju, koja se doskora nisu ni upisivala u školu, jer se smatralo da nisu sposobna da prate nastavu. Oni traže prilagođen softver i hardver (drugačije tastature, miševe i tablete) da bi iskazali svoju sposobnost uklapanja u okruženje. Zaključeno je da su škole zarobljene u 19. veku, nastavnici u dvadesetom, a učenici su u 21. veku. Za svaki uzrast je moguća primena informacionih tehnologija, ali sadržaj treba prilagoditi uzrastu. Ne može samo predmet informatika da se bavi informatikom. Moraju i ostali predmeti početi s njenom primenom, da bi se đaci zainteresovali u dovoljnoj meri. Čemu predmet programiranje, ako veliki broj učenika ne ume da primeni osnove Windowsa i Worda ni na fakultetu? Model škole treba da ima tačan profil profesije i koje setove znanja učenik mora da savlada na kraju obrazovanja. Tome će doprineti usmeravanje interesovanja učenika na školski sadržaj na internetu.

Usavršavanje nastavnika

U KRAGUJEVCU JE otvoren Centar za stručno usavršavanje zaposlenih u obrazovanju, koji će nastavnicima i profesorima pomagati da unaprede svoja znanja i prate trendove u obrazovanju.

Škole su do sada same birale seminare koje su nastavnici pohađali, što je izazivalo mnoge nelogičnosti i probleme. Tako su, na primer, prosvetni radnici koji predaju prirodne predmete pohađali seminare iz društvenih oblasti

i obratno. Prema rečima direktorke ovog Centra, Zorice Nikolić, do takvih situacija je dolazilo jer nije postojala koordinacija između Ministarstva prosvete i samih škola. "Osnovna svrha postojanja Centra je da svakodnevno bude na raspolaganju prosvetnim radnicima i da im blagovremeno dostavlja informacije koje će im pomoći u daljem radu i u stručnom usavršavanju", rekla je ona. Inače, od pre nekoliko godina zakon nalaže da nastavnici i profesori pohađaju seminare kako bi "sakupili" najmanje 100 sati stručnog usavršavanja.

Poziv školama za projekat profesionalne orijentacije

MINISTARSTVO PROSVETE I nauke i Ministarstvo omladine i sporta u saradnji sa nemačkim udruženjem za međunarodnu saradnju (GIZ) realizuje projekat "Profesionalna orijentacija na prelazu u srednju školu". Cilj projekta je uspostavljanje funkcionalnog i održivog sistema i programa profesionalne orijentacije za učenike na prelazu iz osnovne u srednju školu. Predviđeno je da od 2011. do 2013. godine projektom budu obuhvaćene sve osnovne škole u Republici Srbiji, u skladu sa dogovorenom strukturom i dinamikom realizacije projektnih aktivnosti. Svi programi su akreditovani i priznati od strane Ministarstva prosvete i nauke. Program profesionalne orijentacije je namenjen nastavnicima, stručnim saradnicima, roditeljima i celokupnoj zajednici u školskom okruženju i unapređuje školske i vanškolske lokalne, regionalne i nacionalne kapacitete korisnika u oblasti profesionalne orijentacije radi obezbeđivanja kvalitetnog sistema profesionalne orijentacije. Dobiti od uključivanja u program su višestruke. Učenici i mladi na prelazu u srednju školu ili na tržište rada dobijaju pristup savremenom modelu profesionalne orijentacije kroz koji o izboru škole i budućeg zanimanja odlučuju na osnovu sopstvenih interesovanja i sposobnosti. Programom stižu znanja i veštine koje su neophodne u susretu sa dinamičnim i promenljivim svetom rada. Škole i lokalne kancelarije za mlade uključivanjem u program pružaju mogućnost zainteresovanim profesionalcima da usavrše svoj rad u oblasti profesionalne orijentacije i realizuju stručno usavršavanje kroz akreditovan program profesionalne orijentacije.

VREME

Copyright © NP Vreme, Beograd

Upotreba materijala iz ovog fajla u bilo koje svrhe osim za
ličnu arhivu dozvoljena je samo uz pisano odobrenje NP Vreme

PDF IZDANJE RAZVILI: Saša Marković i Ivan Hrašovec

OBRADA: Marjana Hrašovec